

KRAJ

příloha Libereckého kraje
březen 2020

UDÁLOST MĚSÍCE

BŘEZEN – MĚSÍC ČTENÁŘŮ

Březen se v minulosti spojoval s měsícem knihy, následně s měsícem internetu a pak se po letech obloukem vrátil zpět ke knize, které však bez čtenáře chybí život... proto je nyní březen měsícem čtenářů.

V březnu knihovny připravují řadu aktivit pro čtenáře. Jedná se o burzy knih, čtenářské amnestie nebo soutěže. Tou nejvýraznější je oceňování nejlepších čtenářů. Jejím cílem je posílit společenský význam a prestiž četby a ocenit ty, kteří služby knihoven nejvíce využívají. Základním kritériem pro výběr Čtenáře roku je počet výpůjček konkrétního čtenáře za uplynulý rok, celková návštěvnost, ale také účast na aktivitách knihovny. Letošní ročník je jubilejní – desátý. V uplynulých letech byli aktivní čtenáři vyhledáváni mezi dětmi, babičkami, muži i ženami. Vybíralo se podle nejstarší přihlášky, oceňovaly se celé rodiny, čtenáři nejstarší i nejmladší. Vzhledem k 350. výročí úmrtí Jana Ámose Komenského

budou letos čtenáři vyhledáváni mezi nejaktivnějšími učiteli a učitelkami. O tom, jak to dopadne v Libereckém kraji, se dozvíme 23. března, kdy se bude v Krajské vědecké knihovně v Liberci konat vyhlášení krajského kola soutěže.

V závěru měsíce března pak knihovny ožijí dětskými uživateli, neboť do knihoven „vstoupí Andersen“. Pohádková Noc s Andersenem se bude konat 27. března a bude to rovněž již 20. ročník. ←

Text: Květa Šírová

Foto: knihovny se snaží přitáhnout především dětské čtenáře

Foto: archiv LK

NA KRAJI

LIBERECKÝ KRAJ JIŽ POOSMÉ ZVÍTĚZIL NA ZIMNÍ OLYMPIÁDĚ DĚTÍ A MLÁDEŽE

Necelá stovka mladých sportovců z Libereckého kraje zamířila koncem ledna do Karlových Varů, aby změřila síly s výpravami ostatních krajů z celé České republiky na Hrách IX. zimní olympiády dětí a mládeže. Výprava z Libereckého kraje se udržela na čele bodování a již poosmé v historii obhájila vítězství. Účelem her není jen dosáhnout co nejlepšího výsledku, ale důležitá je zejména dětská radost z pohybu a z toho, že se účastníci mohou setkávat se svými vrstevníky a společně sdílet své úspěchy, sny a olympijskou myšlenku.

Devět zimní olympijské hry dětí a mládeže se konaly letos v Karlovarském kraji. Foto: archiv Petra Tulpy.

JABLONECKÉ EUROCENTRUM BUDE HOSTIT DVACÁTÝ ROČNÍK EUROREGION TOUR

Jubilejní 20. ročník mezinárodního veletrhu cestovního ruchu Euroregion Tour 2020 se bude konat ve dnech 6. až 7. března 2020 v Eurocentru v Jablonci nad Nisou. Veletrh představí komplexní turistickou nabídku krajů, regionů, měst a obcí České republiky i sousedních států, nabídku cestovních a dopravních kanceláří, lázní a wellness, památek, center volnočasových aktivit a dalších subjektů z oblasti cestovního ruchu. V rámci doprovodného programu čekají na návštěvníky odborné přednášky, ochutnávky, řemeslníci a prodejci regionálních produktů, zábava pro děti i dospělé a společenský večer s překvapením. Více informací a podrobný program na www.euroregiontour.cz.

ZÁKLADNÍ ŠKOLY SE MOHOU ZAPOJIT DO EKOVÝCHOVNÉ SOUTĚŽE

Základní školy na Českolipsku a Novoborsku mají šanci prezentovat své aktivity v oblasti ekovýchovy na druhém ročníku burzy zvané Bukvice. Každá škola, která se zúčastní, získá sazenici buku lesního pro výsadbu na školním pozemku a také možnost zúčastnit se zdarma na vybraném ekovýchovném programu.

Jednotlivé školy mohou vyslat školní týmy, které představí své aktivity, jejichž cílem je zlepšení stavu přírody nebo zvýšení povědomí o hodnotách přírody. Způsob prezentace i konkrétní téma závisí přímo na žácích. Je možné vytvořit krátké video, poster, demonstrovat určitý pokus, zahrát krátké divadlo nebo přednést prezentaci s pomocí powerpointu. Smyslem akce je ocenit ty školy, které jsou v této oblasti samy aktivní, a vytvořit prostor pro sdílení dobrých zkušeností. Elektronické přihlášky do soutěže mohou školy podávat do 9. března na www.visitralsko.com/1/bukvice-burza-ekovychovy. Samotná burza Bukvice proběhne ke Dni Země v pátek 24. dubna v Kulturním domě v Zákupech.

53. ROČNÍK JIZERSKÉ PADESÁTKY JE ZA NÁMI

Tradiční závod Jizerská padesátka se konal o druhém únorovém víkendu v Jizerských horách za krásného počasí. V hlavním závodě zvítězil Andreas Nygaard z Norska v čase 1:59:08. První ženou v cíli byla Britta Norgren ze Švédska. Z českých závodníků se nejlépe umístila Kateřina Smutná na pátém místě a Jiří Pliska na 21. místě. Všem závodníkům patří velká gratulace. Liberecký kraj závod, který se koná jako memoriál Expedice Peru 1970, dlouhodobě podporuje a ani letos v Bedřichově nechyběl jeho stánek s nabídkou regionálních produktů.

NAVRHNĚTE OSOBNOST K UDĚLENÍ POCTY HEJTMANA LIBERECKÉHO KRAJE

Ocenění Pocta hejtmana Libereckého kraje je každoročně udělováno osobnostem, které se svým celoživotním dílem nebo významným skutkem zasloužily o dobré jméno Libereckého kraje. Již tradičně může výjimečné osobnosti nominovat také veřejnost. Návrhy jsou přijímány do 30. června 2020. Podrobné informace včetně formuláře pro nominaci jsou zveřejněny na webových stránkách Libereckého kraje. Všechny řádně podané návrhy budou předloženy pracovní skupině složené ze zástupců organizací spjatých s Libereckým krajem. Ta následně navrhne finální seznam osobností. Ocenění ve formě listiny Pocta hejtmana a zlaté mince Hejtmanský dukát jim bude předáno během slavnostního večera, který se bude konat ve čtvrtek 22. října 2020 u příležitosti oslav Dne vzniku samostatného československého státu v Oblastní galerii v Liberci. ←

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

Jakou knihu s regionální tematikou byste čtenářům doporučili?

KVĚTA VINKLÁTOVÁ (SLK)

Určitě *Knihu o Jizerských horách* Miloslava Nevrlého. A rodičům pro děti bych doporučila všechny knihy Miloše Zapletala.

MARTINA TEPLÁ (ANO 2011)

Vzhledem k tomu, že mám malého synka a před spaním si spolu čteme, pak je to kniha Františka Patočky Čertí na Ještědu s pověstmi a pohádkami z oblasti Liberecka.

JOSEF ŠEDLBAUER (ZPLK)

Bratrstvo tří a vlkodlaci – zapomenutá „foglarovka“ z poválečného Liberce.

DAN RAMZER (ODS)

Bibli všech milovníků Jizerských hor *Knihu o Jizerských horách* Miloslava Nevrlého.

PAVEL SVOBODA (ČSSD)

Autorů, kteří psali o našem kraji, jsou desítky. Klasikou jsou knihy o Jizerských horách Miloslava Nevrlého. Z literatury pro děti bych doporučil krkonošské pohádky Marie Kubátové. Z mladších autorů si zaslouží pozornost turnovský rodák Jaroslav Rudiš a jeho *Grandhotel, Kytlický vodník* nebo *Alois Nebel*.

RADOVAN VÍCH (SPD-SPO)

Knihou, kterou bych jednoznačně doporučil, by bylo *Jizerské ticho*. Jsou zde krásné fotografie i z méně známých koutů Jizerských hor.

MILOŠ TITA (KSČM)

Jako patriot bych doporučil knihu *Zaniklé obce Ralska*, která mapuje osídlení na území Ralska před vznikem vojenského prostoru. Je bohatá na dobové fotografie i faktograficky. A mnohé, co znají Ralsko až teď, překvapí. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1, 2 | Dana Kroulíková. Foto: archiv D. Kroulíkové

OSOBNOST KRAJE

DANA KROULÍKOVÁ

Předsedkyně regionální organizace Svazu knihovníků a informačních pracovníků Libereckého kraje (SKIP) a ředitelka Městské knihovny v České Lípě.

V loňském roce uplynulo 100 let od vydání prvního knihovního zákona. To je významné výročí, které pravděpodobně změnilo postavení knihoven. Jak vnímáte toto jubileum a jak si stojí knihovny dnes?

Sto let zákona určeného veřejným knihovnám je významné výročí, je však třeba mít na paměti, že knihovny v řadě měst a obcí fungovaly dávno před rokem 1919. Byly to však většinou knihovny spolkové, které fungovaly spíše živelně. Legislativní rámec, který knihovnám vymezila mladá Československá republika, určil vedle povinnosti zřídit knihovnu v každé obci, především nové postavení veřejných knihoven, jejichž účelem bylo profesionální doplňování a prohlubování vzdělanosti obyvatelstva, a to jak formou naučnou, tak zábavnou. Knihovny byly pro tuhle roli naprosto ideální a tento obecný význam se v podstatě nezměnil.

Dnešní knihovny se především v průběhu posledních let rozvinuly v moderní instituce, které nabízejí širokou škálu informací, nových technologií a služeb. Snaha o prohlubování vzdělávání obyvatel, o uspokojování jejich kulturních i znalostních potřeb zůstává, dramaticky se však změnila technologické možnosti a podmínky.

Od knihovny jako primárně určené půjčovny knih jsme se v průběhu let posunuli k informační a kulturně vzdělávací instituci, která plní roli prostoru sdíleného veřejnosti. Knihovny jsou garantem poskytování informací z veřejně dostupných zdrojů, a to všem bez rozdílu. Knihovny nejsou jen prostorem pro čtenáře, knihovny může využívat kdokoli, kdo potřebuje jen nějakou dílčí informaci, kdo si potřebuje vyřídit e-mailovou korespondenci, přečíst noviny nebo naopak zpracovat

rešerši pro svou odbornou práci. Knihovny poskytují informační prostor, dokonalý přehled o informačních zdrojích a současně zázemí pro celou škálu zájmů a aktivit různých skupin či jednotlivců.

Jak konkrétně práci a služby knihovny ovlivnily moderní technologie?

Knihovny jsou ideálním místem pro aplikaci různých technologických systémů, prostřednictvím kterých můžeme spravovat obrovské soubory, snadno a rychle vyhledávat v záznamech a materiálech jedné nebo rovnou řady knihoven. Díky probíhající digitalizaci se zpřístupňují archivní sbírky a vzácné dokumenty. K dispozici jsou vzdálené elektronické služby, uživatelé knihoven si mohou kontrolovat svá čtenářská konta, vzdáleně mohou využívat různé databáze, půjčovat si elektronické knihy a podobně. Právě díky půjčování e-knih jsou vlastně knihovny k dispozici 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Jaké služby tedy knihovny nabízí svým uživatelům a jaká je návštěvnost?

Je pravda, že děti dnes nečtou?

Těžištěm našich služeb je půjčování knih, novin a časopisů. To je základ, který nesmíme podceňovat, a stále musíme dbát na kvalitu a skladbu knihovního fondu. K tomu pak neodmyslitelně patří zodpovídání dotazů, tvorba rešerší, vyhledávání informací na nejrůznější témata a otázky, tvorba speciálních databází, zajišťování meziknihovní výpůjční služby, péče o regionální knihovní fond, ale i pomoc při vyhledávání a získávání požadované literatury. V posledních letech obohatila řada knihoven své služby o půjčování elektronických knih, stále oblíbenější jsou audioknihy. Do portfolia výpůjčních služeb se stále častěji zařazují také deskové hry nebo interaktivní *Kouzelné čtení*. Samozřejmě, v konkurenci televizních pořadů, internetu, počítačových her a sociálních sítí,

je velmi obtížné udržet pozornost klasickým dokumentům a pěstovat čtenářství. Je však stále zřetelnější, že dopady nečtenářství se neblaze odrážejí ve schopnostech dětí, mládeže i samotných dospělých. Bez rozvíjení četby a čtenářství se velmi těžce prosazují tak běžné schopnosti jako porozumění psanému textu, vyjadřovací schopnosti, představivost a nepochybně i duševní rovnováha. Pokud se těmto aspektům práce se čtenářem věnujeme systematicky a dlouhodobě, výsledky se dostávají. Na druhou stranu však musíme objektivně konstatovat, že knihovny jsou pouze jedním z důležitých hráčů – tím nejvýznamnějším a nejdůležitějším místem, kde se vztah k četbě utváří, je rodina, osobní příklady rodičů.

Jaké další aktivity knihovny nabízí?

Kromě půjčování knih a služeb s tím spojených se knihovny věnují také organizování řady akcí pro různé věkové i zájmové skupiny. Pořádají vzdělávací přednášky, kulturní pořady, projekty pro seniory nebo široké nabídky informačních lekcí a tematických besed pro školy všech stupňů. Díky tomu, že knihovny cíleně oslovují celou komunitu a své služby rozvíjí tak, aby mohly pružně reagovat na potřeby a zájmy různých sociálních či věkových skupin, napomáhají knihovny rozvoji místní společnosti. Vedle autorských čtení pořádáme akce pro maminky s úplně malými dětmi, hrajeme divadla, vydáváme ojedinelé a speciální publikace, pořádáme univerzity třetího věku, kurzy práce s informačními technologiemi a výpočetní technikou vůbec, jazykové a různé další zájmové kurzy, příměstské tábory. Do knihoven se chodí cvičit, zpívat, tančit, tvořit, také si navzájem pomáhat prostřednictvím mezigeneračních aktivit nebo aktivit pro zdravotně handicapované či jinak znevýhodněné skupiny. ←

Autorka rozhovoru: Květa Šírová

1

1-4 | Knihovny už dávno nejsou tichým místem určeným jen čtenářům. Slouží jako veřejný prostor pro všechny návštěvníky a nabízejí mnoho aktivit.

Foto: fotoarchiv Městské knihovny Česká Lípa.

5 | Noc s Andersenem – dětmi velmi oblíbená akce, kdy stráví noc v knihovně.

2

KRAJEM

KNIHOVNY A JEJICH FUNKCE

Zajít do knihovny a vypůjčit si knížku je základním principem knihovnického systému v České republice. Knihovny mají v naší společnosti důležité postavení a jejich smysl už dávno není jen o vypůjčce knih. Na našem území působí tyto organizace více jak sto let. Před 101 lety byl schválen první zákon o veřejných knihovnách obecních, který dal knihovnám pevný status a určil, vedle povinnosti zřídit knihovnu v každé obci, jejich nové postavení. Jejich úkolem bylo a je profesionální doplňování a prohlubování vzdělanosti obyvatelstva, a to jak formou naučnou, tak zábavnou. Systém knihoven má svou hierarchii i odpovědnost. Je tvořen Národní knihovnou ČR, krajskými knihovnami, obecními knihovnami a zvláštěními knihovnami. Knihovny slouží k šíření kultury a vzdělanosti, k podpoře čtenářství a celoživotního vzdělávání, k získávání odborných vědomostí, informací, ale také k relaxaci, duševnímu i společenskému uspokojení. Kromě půjčování knih, vyhledávání a poskytování informací jsou ale také místem společenského kontaktu. Pořádají mnoho společenských akcí, od autorských čtení přes výstavy až po propracované projekty pro návštěvníky všech věkových kategorií. Asi nejvíce známá je soutěž o nejlepšího čtenáře roku, která je vyhlášována vždy v měsíci březnu a mezi dětmi nejvíce oblíbená *Noc s Andersenem*, kdy děti

stráví zábavně naučné odpoledne a noc v knihovně. Knihovny na Liberecku nežijí jen těmito tradičními projekty – už dvacet knihoven Libereckého kraje se rozhodlo připojit k projektu *Bookstart – S knížkou do života*. Jeho podstatou je spolupráce knihoven s rodinami, s velmi malými dětmi a jejich rodiči, s cílem pěstovat a prohlubovat zájem o četbu i knihovnu od nejtětlejšího věku. Projektem se knihovny zaměřují na rozvoj dítěte v rodině a prohloubením komunikace s rodiči usilují o zlepšení vztahu ke čtení u nejmladší generace. Projekt *Bookstart* je mezinárodní iniciativa a jejím nositelem v České republice je Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR. Úplným základem je pořízení a předávání dárkových knižních sad novorozencům a jejich rodičům. Sada, resp. dárkový kufřík obsahuje malé leporelo, ilustrovanou metodu – pracovní sešit pro rodiče, audioknihu *Špalíček pohádek a říkadel* exklusivně načtenou Aňou Geislerovou a výběrovou bibliografii – Nabídka knížek pro společné čtení. Tento projekt podpořil také Liberecký kraj dotací ve výši 200 000 Kč a zúčastněné knihovny se aktivně zapojují do tradičního vítání občánků, předávají tyto dárkové sady prvního čtení a navazují dalšími akcemi v knihovnách. ←

Text: Květa Šírová

3

4

5

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČO: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 3/2020 vyšlo 2. března 2020, uzávěrka byla 14. února 2020.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk

Liberecký kraj